

Rapport från expertgrupp och kommitté om frukt och grönsaker, 16 februari 2016

Sammanfattning

- PO-förordningarna är fortfarande i skedet där KOM stämmer av med sin rättstjänst. De har inte hunnit gå vidare till andra direktorat än. Flera länder vill ha mer återtag och mindre miljökrav.
- Den varma hösten har lett till tidiga skördar och låga priser på många grönsaker. För frukt såg marknaderna stabilare ut.
- Diskussionerna om handelsnormerna är uppskjuten på obestämd tid.

Från Sverige deltog Katarina Johansson från Jordbruksverket.

Expertgruppen för delegerade akter

1. Frukt och grönsaker

1.1 Diskussion om 543/2011, delegerade akten

Dokumentet är fortfarande under konsultation med rättstjänsten, så KOM kunde inte lägga fram något nytt dokument. Därmed har den formella konsultationen med andra delar av kommissionen inte börjat än. Därmed har det inte gjorts några större skillnader i sak, utan bara juridiska finjusteringar. Det gäller till exempel reglerna om hur man hanterar avsiktliga bedrägeriförsök.

Systemet för prisrapportering i samband med ingångspriser kanske inte kan förenklas på det sätt som KOM tänkt.

Några ingresspunkter kan också komma att ändras.

Domstolsärendet om förädlade produkter är fortfarande aktuellt, eftersom KOM vann överklagandet på formalia och inte på sakfrågor. Rättstjänsten granskar därför de artiklarna extra noga.

KOM påpekade att det totala stödet berörs om man inte uppfyller kravet, inte bara stödet för miljöinsatser. Om en PO vid slutet av ett verksamhetsprogram bara har lagt fem procent av driftsfonden på miljöinsatser istället för tio, så får de bara halva stödet de ansökt för under sista året.

Kommentarer från MS

Tre frågor återkom flera gånger:

- högre stöd för återtag

- lägre krav på miljöåtgärder
- övergångsregler

Ett land vill höja stödet för återtag. De väntar sig en dålig säsong och vill kunna dra tillbaka mer produkter. De vill också ha separata ingångspriser för runda tomater och körsbärstomater. De vill också ha mindre miljökrav i PO-stödet, samt klarare regler på ett par ställen. Tre länder höll med.

KOM konstaterade att återtagsbeloppen är en känslig politisk fråga. Den här översynen är teknisk och berör därför inte de beloppen. Detsamma kan sägas för ingångspriserna på tomater.

För miljöåtgärder påpekade KOM att det saknades en mekanism för hur man ska hantera situationer där PO inte tillämpar tillräckligt många miljöåtgärder. De försökte bidra till harmonisering, men de fick många olika synpunkter om hur det borde göras och kunde inte tillfredsställa alla. De betonade också att miljöinsatser är viktiga och att jordbrukspolitiken inte kan strunta i detta. DG ENVI är ett av de direktorat som ska godkänna den nya förordningen, så de kan inte ta bort allt konkret miljöinnehåll när det finns utlovat i rådsförordningen.

Två länder frågade om övergångsregler. Kan PO fortsätta med sina gamla program eller måste de ta fram nya? Hur funkar det i så fall i gränsöverskridande organisationer, där reglerna ändras ganska markant? Kan en PO ändra ett löpande verksamhetsprogram och ändå ligga kvar på de gamla reglerna?

KOM svarade att övergångsreglerna skulle vara så enkla som möjligt. Insatser som redan är godkända får fortsätta enligt de gamla reglerna, oavsett om PO ansökt om ändring eller inte. Enda tveksamheten är om det behövs särregler för sammanslutningar av PO.

Ett land hoppades att vi får se texterna igen efter det att rättstjänsten granskat den. De var också oroliga över befintliga program och undrade vad som gällde tidsmässigt.

KOM svarade att de hade svårt att ge en tidtabell för det fortsatta arbetet. Det finns fortfarande utrymme för att skicka in kommentarer. De hoppas kunna lägga fram en slutlig text till nästa möte, men lovade ingenting bestämt. De interna konsultationerna kommer inte att inledas innan mötet fått se texten igen.

Konsultationerna kommer att ta minst tre veckor. Därefter går det lite mer tid för KOM att anta texten, och först efter det inleds granskningsperioden på två plus två månader för Rådet och Europaparlamentet. När texten skickas till dem så vet vi också ungefär när vi får ett publiceringsdatum. Genomförandeakten kommer också att antas av KOM, men röstningen kommer att skjutas upp till dess att den delegerade akten är klar, så att de båda rättsakterna publiceras samtidigt.

Ett land frågade om det var korrekt att hanterade miljöfrågor genom att dra ner på stödet för det sista året tills PO klarade tioprocentregeln på det viset. KOM svarade inte direkt, men såg exemplet som ett argument för varför det behövs regler som funkar också för de som använder ”minst två insatser”-regeln.

Handelsnormerna

Ett land frågade vad som hände med handelsnormerna, eftersom det möte som skulle ha hållits på måndagen ställts in med kort varsel.

KOM svarade att de siktar på en horisontell text tillsammans med viss modernisering och förenkling. Flera MS har protesterat mot det upplägget. Allt arbete har nu stoppats tillfälligt. Inga diskussioner planeras. Det betyder att dagens regim fortsätter att gälla tills vidare.

1.2 Effekter av det ryska importstoppet

Data till och med 30 januari finns på Circa. Framför allt är det Spanien och Polen som gjort återtag på sistone. Ett fåtal länder börjar närma sig taket för hur stora volymer de får återta inom ramen för det här programmet.

Datan fram till den 15 februari är inte klar än, men det såg ut som att beloppen skulle bli ganska låga för de senaste veckorna. Det berodde bland annat på att ett land rättat en tidigare felrapportering.

Två länder undrade hur mycket pengar som satts av för att hantera det ryska importstoppet och vad man gjorde för att förmå ryssarna att återuppta handeln.

KOM hade inga besked om framtiden för krisåtgärderna, eftersom det måste beslutas högre upp. De var fortfarande öppna för alla möjliga lösningar.

Kommittémötet

1. Frågor som kan gå till omröstning

Inga frågor kom upp för omröstning.

2. Skolfruktsprogrammet

2.1 Definitiv fördelning av skolfruktsstödet för 2016/17

KOM förklarade hur de gjort beräkningarna. Tre länder begärde mindre än den ursprungliga tilldelningen, och 16 länder begärde mer. Sex länder var nöjda med den ursprungliga tilldelningen. De länder som begärt mer fick ungefär 150 procent av sin ursprungliga tilldelning. Den viktigaste faktorn i omfördelningen är hur många barn det finns i varje land.

KOM betonade att den här extratilldelningen bara kan göras eftersom det finns länder som inte utnyttjar stödet alls, eller bara till viss del. Att man fått extrapengar ett år betyder inte nödvändigtvis att man kommer att få det nästa år också.

Liksom tidigare står Sverige, Finland och UK utanför stödet. Om Sverige tillämpat stödet skulle vi ha fått en tilldelning på högst 2,8 miljoner euro. De största beloppen går till de största länderna: Tyskland, Italien och Frankrike.

Frågan kommer att röstas på kommittémötet den 14 mars.

KOM noterade att om allt går väl så var det här sista gången vi hade just den här diskussionen, eftersom tanken är att frukt- och mjölkprogrammen ska ha slagits samman till nästa år.

Diskussion vid mötet

Ett land undrade varför de fått en så liten ökning trots att de begärt mer. Deras utnyttjande idag är visserligen bara drygt 50 procent, men de ville ändå ha mer. KOM noterade att landet var ett särfall. KOM hade tillämpat ett specialregel eftersom landets utnyttjande varit för lågt. Om den är under 50 % vid en viss tidpunkt (15 oktober) kan man inte be om mer pengar alls, och mellan 50-65 % kan man be om högst 50 procent mer. Landets utnyttjandegrad i oktober var bara drygt 30 procent.

Ett land undrade i vilken kommitté det sammanslagna programmet skulle diskuteras. KOM hade inte bestämt det än. Den rättsliga texten var inte ens klar än, och sedan återstår att ta fram kommissionsförordningar också

3. Trädgårdsprodukter

3.1 Ändring av 543/2011, genomförandeakten för frukt och grönsaker

KOM har inte fått in några fler frågor från MS på genomförandeakten. De har inte heller fått många kommentarer från rättstjänsten. Den viktigaste förändringen som kan komma att ske har att göra med utlösande volymer i systemet för ingångspriser. De ligger just nu i den delegerade akten men kan komma att flyttas till genomförandeakten.

Ett land undrade om det behövdes några övergångsregler. De var framför allt intresserade av kontroller och gränsöverskridande program.

KOM svarade att övergångsregler bara kommer att stå i den delegerade akten, men de kommer att gälla även för de artiklar som står i genomförandeakten.

3.2 Marknadssituationen för frukt och grönsaker

KOM noterade att marknadssituationen fick mycket uppmärksamhet just nu, kanske mest i andra sektorer.

KOM berättade också att det numera finns så kallade *dashboards* för tomater, äpplen och apelsiner. De är [tillgängliga på DG Agris webbplats](#). KOM ville gärna ha förslag på hur sammanställningarna kan bli ännu bättre

Stabilt för frukt, sämre för vintergrönsaker

För frukt ser läget ganska bra ut; priserna är i stort sett stabila för många produkter och rentav ökande för några.

- Äpplen: stabila men låga priser i Polen. Den låga nivån beror till stor del på att en viss sort ger låga priser. De tyska priserna är på väg upp.
- Päron: stabila priser på flera håll, men något sjunkande i Belgien beroende på sort.

- Citrusfrukt: utbudet är måttligt och priserna stabila på ganska bra nivåer. Läget ser ljusst ut för den sena delen av säsongen.
- Kiwi: markant men tillfälligt prisfall i Italien under hösten, annars är den marknaden normalt sett stabil. Troligen berodde svackan på kvalitetsproblem.

Vintergrönsaker har drabbats av mycket mild höst, så att skörden kommit tidigare i flera sydliga länder. Den goda nyheten var dock att det äntligen var normalkallt i stora delar av EU, så marknaderna borde återgå till det normala.

- Tomatpriserna har sjunkit i Spanien och Italien. Importen från Marocko är normal, så det är inte anledningen.
- Spanien har också återtagit bland annat blomkål, broccoli, sallat och gurka. Andra producentländer har betydligt högre priser, omkring den normala nivån.
- De senaste veckorna har priserna börjat hämta sig. För spanska tomater är det en ganska kraftig ökning det handlar om.
- För paprika har priserna stigit markant de senaste veckorna, efter en period med ganska låga priser.
- För blomkål brukar priserna variera mycket, och så har fallit varit även i år.
- För gurka gjorde Spanien betydande återtag i december, och priserna är nu på väg upp. Även de holländska priserna ökar.

Ingen omedelbar effekt av det ryska importstoppet mot Turkiet

Turkiet har tidigare exporterat stora volymer tomater och citrusfrukt till Ryssland. Flera producenter är oroliga för att de produkterna kommer att hamna i EU istället. KOM bevakar situationen, och konstaterar att importvolymerna varit mycket små hittills. De betonade att Turkiet inte har lika bra importvillkor som Marocko; bland annat var ingångspriserna för tomater högre.

På kort sikt väntar sig KOM ingen större ökning av importen från Turkiet. Turkiet verkar satsa på att öka sin export till andra marknader för att täcka upp för bortfallet av den ryska marknaden. EU-producenter kan därmed påverkas indirekt, i den mån även EU-producenter försöker sälja till samma marknader.

Kommentarer under mötet

Kommentarerna vid mötet bekräftade i stort sett den bild KOM gav.

3.4 Övriga frågor, frukt och grönsaker

KOM tog upp tre frågor.

Nationella stöd

KOM informerade om att Italien har ansökt om nationella stöd. Hittills hade inget annat land ansökt. KOM frågade de länder som brukar ansöka om de verkligen inte hade för avsikt att söka i år.

För 2014 har KOM fått ansökningar om ersättning från Italien, Ungern och Rumänien.

Budgetfråga om utbetalningsdatum

Ett land har ställt en fråga om utbetalningsdatum (om krisåtgärder kopplat till Rysslands importstopp). Utbetalningar är inte tillåtna efter det datum som anges i förordningen och därför försvinner den speciella posten ur budgeten.

Den 22 februari kommer ett utförligare svar i EU-fondskommittén.

Årsrapporterna

KOM redogjorde för de rapporter som skickades in i höstas, och som avser 2014.

Bara 15 länder (av 21 möjliga) använde den nya mallen. Bara sex av dessa använde valideringsfunktionen i excel-arket, och bara fem använde funktionen ”merge”. Den funktionen kan för övrigt användas också för att föra över datan till den nya mallen om de inte redan ligger där.

KOM börjar nu granska rapporterna. De ska skicka ut felrapporter till MS, men kommer inte att skicka ut ”DG Agri Comments”. Istället vill de svara på frågor från MS.

För rapporterna avseende 2012 och 2013 pågår arbete fortfarande. Sverige var ett av få länder där det inte återstår några frågor.

En person från IT-avdelningen presenterade den nya mallen. Nya funktioner:

- På en del ark kan man lägga till och ta bort kolumner, men man kan inte göra något med raderna.
- Användaren kan själv validera datan. Det ger en felrapport på en separat flik. Just nu finns det 256 valideringsregler... Via länkar kan användaren ta sig direkt till den cell i excelarket som det är fel på.
- Användaren får nu ändra textfärger (till exempel för att markera ändrade celler)
- Funktionen Merge är till för att användaren ska kunna slå samman rapporter från enskilda PO till en stor rapport.
- Det är inte bra att arbeta med för gamla excel-versioner. Vad man absolut inte ska göra är att ”läsa upp makron”, för då fungerar ingenting när KOM ska arbeta med den inskickade datan.

Ett land önskade sig de här instruktionerna skriftligt, eftersom de personer som ska använda systemet inte var närvarande på mötet.

KOM lovade att instruktioner ska komma tillsammans med blanketterna när de kommer på Cirka.

Nästa möte

Nästa möte hålls den 14 mars.